

KOULULAISTEN AAMU – JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA

TOIMINTASUUNNITELMA

KEMIJÄRVEN KAUPUNKI

11.12.2024

SISÄLLYSLUETTELO

1 Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen lähtökohdat	1
1.1 Arvopohja ja tehtävä.....	2
1.2 Aamu- ja iltapäivätoimintaa ohjaavat linjaukset.....	2
2. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet.....	3
2.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen.....	3
2.2 Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen	3
2.3 Eettisen kasvun tukeminen	4
2.4 Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen	5
3. Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältö	5
4. Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa.....	6
4.1 Aamu- ja iltapäivätoiminta yleisen, tehostetun ja erityisen tuen aikana.....	7
4.2 Yhteistyö toiminnan järjestämisessä	7

1 Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen lähtökohdat

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain lapsille suunnattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Toimintaa tarjotaan ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä kaikkien vuosiluokkien erityisen tuen oppilaille. Kemijärven kaupungin perusopetus- ja lukiokoulutuspalvelut on vastannut aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä 1.8.2020 alkaen.

Aamu- ja iltapäivätoiminta tulee järjestää perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden 2011 mukaisesti. Kemijärven aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma on päivitetty 1.8.2020 käyttöön otettavaksi. Toimintasuunnitelmassa on huomioitu paikalliset erityispiirteet sekä käytännöt, jotka ohjaavat toimintaa. Toiminnan arviointia tehdään yhdessä apip -ohjaajien ja yksikön rehtorin/koulunjohtajan kanssa. Huoltajat voivat arvioida toimintaa suoraan niin apip -ohjaajille kuin yksikön rehtorille/koulunjohtajalle.

Aamu - ja iltapäivätoimintaa tarjotaan 570 tuntia tai 760 tuntia työvuoden aikana kullekin toimintaan osallistuvalla lapsella. Toimintaa järjestetään arkipäivisin kello 7.30 – 16.15 välisenä aikana. Mikäli paikkaa ei pystytä tarjoamaan kaikille toimintaan hakeneille, on etusija ensimmäisen vuosiluokan oppilailla.

Huoltajille annetaan mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun. Toimintasuunnitelmasta ja toiminnan sisällöstä tiedotetaan huoltajille. Toimintasuunnitelma on luettavissa Kemijärven kaupungin sivuilta, josta vanhemmat voivat halutessaan käydä siihen tutustumassa.

Aamu- ja iltapäivätoimintapaikkana toimii Hillatien koulu. Ohjaajina toimivat koulunkäynninohjaajat.

Aamu- ja iltapäivätoiminta on jatkumo varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle, ja sen lähtökohdista ovat perusopetuksen yleiset kasvatustavoitteet. Toiminnalla on oma erityisluonteensa, jossa painottuu laadukas vapaa-ajan toiminta. Lapsen itsenäisyys lisääntyy vähitellen, mutta hän tarvitsee vielä aikuisen turvaa, läsnäoloa ja ohjausta. Sisällön suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan toiminnassa mukana olevien lasten määrä, toiminnan monipuolisuus sekä mahdollisuus toimintojen eriyttämiseen ja pienryhmätyöskentelyyn.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa painotetaan lapsen omia kokemuksia ja koulupäivän aikana tapahtuneet asiat tulee ottaa mahdollisuuksien mukaan päivittäin toiminnoissa huomioon. Lähtökohdista toiminnan suunnittelussa ovat yksilölliset ja yhteisölliset sekä sosiaaliseen kasvuun liittyvät näkökohdat. Tavoitteena on tarjota lapselle hänen tarpeensa huomioonottavaa, monipuolista ja virkistävää toimintaa sekä antaa myös mahdollisuus lepoon.

Perusopetuslaki (628/1998 48 a, b, c, d, e ja f §)

Perusopetuslaki 48 a § 3 mom.)

1.1 Arvopohja ja tehtävä

Aamu- ja iltapäivätoiminta pohjautuu perusopetuksen arvoihin, joita ovat ihmisoikeudet, tasa-arvo, demokratia, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinkelpoisuuden säilyttäminen sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen. Toiminnan tulee perusopetuksen tavoin edistää yksilöllisyyttä, vastuullisuutta sekä yksilön oikeuksien vapauksien kunnioittamista.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen yhteiskunnallisena lähtökohtana on turvallisen kasvuympäristön tarjoaminen lapselle. Toiminnan keskeisenä tarkoituksena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävänä on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen seuraavista näkökulmista:

- Lapsen vapaa-ajan toiminnan ohjaaminen
- Lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen
- Lapsen koulunkäynnin ja oppimisen tukeminen
- Varhainen puuttuminen ja sosiaalinen vahvistaminen

Toimintaympäristön tulee tukea toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista, ja sitä suunniteltaessa tulee turvallisuuden lisäksi huomioida toiminnan luonne ja tarkoitus, lapsen kiinnostuksen kohteet ja toiminnan monipuolisuus.

1.2 Aamu- ja iltapäivätoimintaa ohjaavat linjaukset

Aamu- iltapäivätoiminnalla pyritään vähentämään lasten yksinäistä aikaa ennen ja jälkeen koulupäivän. Toiminnan järjestämiseen liittyvien ratkaisujen, toimintatapojen ja toimintaympäristön tulee tukea asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa huolehditaan toimintaympäristön turvallisuudesta ja siitä, että lapset eivät joudu kiusaamisen tai väkivallan kohteeksi.

Aamu- ja iltapäivätoiminta vahvistaa lasten itseluottamusta ja monipuolisten vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Se innoittaa ja tukee lapsia myös omien vahvuuksien löytämiseen ja oman osaamisen kehittämiseen. Toiminta tukee lasta itsestään huolehtimiseen ja antaa mahdollisuuksia luovaan itsensä toteuttamiseen.

Toimintaa suunniteltaessa on otettava huomioon lasten tarpeet monipuolisesti. Lapsille on tarjottava mahdollisuus myös lepoon ja itsenäiseen tekemiseen.

*Lastensuojelulaki (417/2007) 12 § Perusopetuslaki
48 b § 3 mom.*

2. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Toiminnan tulee lisäksi edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä. Tämä tavoite velvoittaa kaikkia aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisessä ja toteuttamisessa mukana olevia.

2.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

Kodin ja toiminnan ohjaajien välisen yhteistyön tulee jäsentyä luontevaksi osaksi aamu- ja iltapäivätoimintaa. Avoin ja luottamuksellinen yhteistyö lisää lapsen tuntemusta ja edistää hänen tarpeidensa tunnistamista. Kotien kasvatustyötä tuettaessa lähtökohtana on, että lasten huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta.

Aamu- ja iltapäivätoiminta yhdessä oppilashuollon palveluita tuottavan henkilöstön sekä kaupungin eri toimijoiden kanssa tukevat lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja koulunkäyntiä. Avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus luo pohjan hyvälle yhteistyölle ja tiedottamiselle.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsella on mahdollisuus tehdä läksyjä.

2.2 Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on lapsen hyvinvoinnin, tunne-elämän tukeminen ja sosiaalisen kehityksen tukeminen. Ohjaajan myönteisellä suhtautumisella ja läsnäololla on tässä asiassa suuri merkitys. Lapset tarvitsevat myös kaveripiirin hyväksyntää ja tunteen ryhmään kuulumisesta. Yhdessä toimimalla opitaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tarvittavia taitoja kuten vastavuoroisuutta ja erimielisyyksien ratkaisua myönteisin keinoin.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee sekä kasvuympäristönä että ilmapiiriltään olla kiireetön ja turvallinen. On tärkeää, että toiminnassa lapsella on mahdollisuus levähtämiseen ja rauhoittumiseen. Toiminnassa on otettava huomioon myös ulkoilun ja liikunnan mahdollisuus. Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvalla lapsella on tarjottava välipala iltapäivisin.

Koulupäivän sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteiset linjaukset tukevat ja vahvistavat lasten hyvinvointia ja sosiaalista kehitystä.

2.3 Eettisen kasvun tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan yhtenä tavoitteena on tukea lapsen eettistä kasvua ja käsitystä ihmisten yhdenvertaisuudesta. Toiminnan eettisenä lähtökohtana ovat perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritelty perusopetuksen arvopohja sekä kodin ja koulun yhdessä sovitut kasvatukselliset periaatteet ja käytännöt. Lapset ovat ikä- ja kehitysvaiheensa mukaisesti itsestään ja teoistaan vastuullisia. Aikuisen antama käyttäytymisen malli, vuorovaikutussuhteet sekä arjen tilanteissa kohdistuvat eettiset kysymykset ovat tärkeitä eettisen kasvun tukemisessa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsen huomio tulee kiinnittää vastuuseen:

- omasta hyvinvoinnista ja terveellisistä elämäntavoista
- toisten hyvinvoinnista sekä siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista
- oman käyttäytymisen seurauksista ja tunteista sekä itselle että toiselle
- ryhmän toimintaan liittyvistä sopimuksista ja säännöistä sekä annettujen ohjeiden noudattamisesta
- suhtautumisesta luontoon, ympäristöön ja kestäväan elämäntapaan

Yhteisöllisen vastuun, yhdessä sovittujen sääntöjen, luottamuksen ja huolenpidon ilmapiiri aamu- ja iltapäivätoiminnassa edistää eettistä kasvua. Lasta ohjataan menettelytapoihin, joilla mahdollisia ongelmatilanteita käsitellään myönteisesti ja ratkaisukeskeisesti aikuisen tuella.

2.4 Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tavoitteena on osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen. Toiminta toteutetaan niin, että se lisää lasten onnistumisen kokemuksia ja osallisuutta. Tasa-arvo ja osallisuus ennaltaehkäisevät syrjäytymistä. Syrjäytymistä aiheuttavat tekijät pyritään havaitsemaan mahdollisimman varhain, jotta lapsen tukemiseen voidaan kiinnittää erityistä huomiota.

Huomiota kiinnitetään erityisesti tukea tarvitsevien lasten osallistumisen edistämiseen. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa kunnioitetaan lasten omaa kieli- ja kulttuuritaustaa sekä arvoja.

Aamu- ja iltapäivätoiminnalla lisätään lasten tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa. Tavoitteena on, että jokainen lapsi saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista tukea ja ohjausta.

Lasten tulee saada ikätasonsa mukaisesti osallistua yhteisten sääntöjen ja sopimusten muotoiluun sekä saada kokemuksia osallisuudesta. Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ehkäisevät kiusaamista ja syrjäytymistä.

3. Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältö

Toiminnan sisällön tulee tukea toiminnalle asetettujen perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden ja kuntakohtaisen toimintasuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamista. Toiminnassa korostuu lasten oikeus turvalliseen lapsuuteen ja kasvuympäristöön.

Sisällöt on suunniteltu monipuoliseksi lapsen kehityksen ja kasvun tukemiseksi. Aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa yhteistoimintaa, liikuntaa, ulkoilua ja erilaisia retkiä. Lapsilla on myös mahdollisuus omaehtoiseen toimintaan, rentoutumiseen ja lepoon. Toiminnan sisällön suunnittelussa huomioidaan lasten tarpeet ja toiveet.

Sisältöjä valittaessa kiinnitetään erityisesti huomiota lasten ikätason mukaiseen kasvuun ja kehitykseen tukevaan leikkiin, luovaan toimintaan ja myönteisiin elämyksiin. Liikkuminen ja ulkoilu sekä rentoutuminen ja levähtäminen ovat tärkeitä toiminnassa. Koulujen erityistiloja (liikunta- käsityö-, kotitalous- ja musiikkitalat) hyödynnetään monipuolisesti toiminnassa.

Monipuolisella toiminnalla vahvistetaan lasten kulttuurista identiteettiä. Aamu- ja iltapäivätoiminnan aikana lapsilla on mahdollisuus tehdä koulutyöhön liittyviä tehtäviä, mutta vastuu läksytehtävien valvonnasta on kuitenkin vanhemmilla.

Aamu- ja iltapäivätoiminta kootaan seuraavista sisällöllisistä kokonaisuuksista:

- eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus
- leikki ja vuorovaikutus
- liikunta ja ulkoilu

- käden taidot ja askartelu
- arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa
- erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

4. Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Aamu- ja iltapäivätoiminta vahvistaa lasten kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä.

Työskentelytapojen ja toimintaympäristön suunnittelussa tulee ottaa huomioon lasten ikä ja kehitysvaihe sekä yksilölliset tarpeet. Toiminnan tulee tukea itsetunnon ja omatoimisuuden kehitystä, sosiaalista kasvua sekä itsenäistymistä lasten omien edellytysten mukaisesti. Lapsia kannustetaan aloitteellisuuteen ja aktiivisuuteen. Heille tarjotaan mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin ja yhdessä toimimiseen.

Toiminnan ajankäytön suunnittelu ja selkeys sekä tilanteiden ennakointi ovat erityisen tärkeitä kehityksessään tukea tarvitseville lapsille. Liikunta, pelit ja leikit ovat hyviä välineitä sääntöjen noudattamiseen ja itsesäätelyn harjaannuttamiseen. Yhdessä toimimisen taitoihin ja myönteisen vuorovaikutuksen edistämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Tilojen ja välineiden pitää soveltua tai muuntautua sopiviksi myös kehityksessä tukea tarvitsevien lasten tarpeisiin. Toiminnassa huolehditaan aina lapsen psyykkisestä, fyysisestä sekä sosiaalisesta turvallisuudesta.

Ohjaajien ammatillista osaamista työskentelyssä tukea tarvitsevien lasten kanssa vahvistetaan mm. perehdytyksen avulla. Ohjaajien työtä voidaan tukea myös erityisopettajien ja oppilashuoltohenkilöstön antaman konsultaation avulla. Yhteistyö opettajien kanssa lisää oppilaan tuntemusta ja täydennyskoulutus varmistaa osaamisen.

4.1 Aamu- ja iltapäivätoiminta yleisen, tehostetun ja erityisen tuen aikana

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää tukea kasvuun ja oppimiseen heti kun tuen tarve ilmenee. Lain ja opetushallituksen laatimien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti oppilaan saama tuki voidaan jakaa yleiseen, tehostettuun tai erityiseen tukeen. Ne ovat laajuudeltaan ja kestoltaan erilaisia tukiratkaisuja. Aamu- ja iltapäivätoiminta voi tarvittaessa olla osa perusopetuksen oppilaille annettavaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Perusopetuksen oppisuunnitelman perusteissa tuen tasot määritellään seuraavasti:

- Yleinen tuki on osa kaikkea oppilaan kasvatusta, opetusta ja ohjausta. Tuen tarve on silloin luonteeltaan yleensä lyhytaikaista, oppilas voi tarvita vain yhtä tukimuotoa, kuten tukiopetusta tai osa-aikaista erityisopetusta
- Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, annetaan tehostettua tukea hänelle laaditun, pedagogiseen arvioon perustuvan kirjallisen oppimissuunnitelman mukaisesti. Tehostettu tuki on luonteeltaan vahvempaa ja pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki.
- Erityistä tukea annetaan niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muilla tukitoimilla. Erityisen tuen antamisesta tehdään hallintopäätös, joka perustuu pedagogiseen selvitykseen. Oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), josta on käytävä ilmi erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen

Oppilaat, joille on tehty erityistä tukea koskeva päätös, ovat oikeutettuja hakemaan aamu- ja iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan. Erityistä tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä. Kun tehostettua tai erityistä tukea saava oppilas osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaan, on tärkeää että aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstö ottaa lapsen tuen tarpeet huomioon.

Perusopetuslaki 30 § 1 mom.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muuttaminen ja täydentäminen, määräys 50/01/2010

4.2 Yhteistyö toiminnan järjestämisessä

Suunniteltaessa toiminnan järjestelyjä yhteistyö huoltajan ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kesken on erityisen tärkeää. Huoltajan kanssa sovitaan, miten tehostettua tai erityistä tukea saavan oppilaan tarpeet sekä kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet otetaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnassa.

Tehostetun tuen aikana käytettävä oppimissuunnitelma sekä erityiseen tukeen kuuluva henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) voivat tarvittaessa sisältää kuvaukset oppilaan osallistumisesta aamu- ja iltapäivätoimintaan sekä yhteistyöstä toiminnan järjestäjän kanssa. Niissä voidaan kuvata, miten aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet ja toimintamallit tukevat oppilaan kehitystä. Tällä tavoin oppilaan päivästä muodostuu kasvatuksellinen kokonaisuus.

Tiedot tehostetun ja erityisen tuen antamisesta ja näihin liittyvät asiakirjat ovat salassa pidettäviä. Oppilasta koskevien salassa pidettävien tietojen luovuttaminen aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstölle edellyttää huoltajan antamaa yksilöityä tiedonsiirtolupaa. Aamu- ja iltapäivätoiminnanohjaaja voi osallistua oppilaan tehostettuun tukeen kuuluvan oppimissuunnitelman tai erityiseen tukeen kuuluvan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) laadintaan huoltajan luvalla. Toiminnan järjestäjänä kunnan tulee huolehtia siitä, että aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävissä toimivat henkilöt perehdytetään henkilötietojen käsittelyyn, salassapitoon ja vaitiolovelvollisuuteen liittyviin säädöksiin sekä lastensuojelulain velvoitteisiin. Yhteistyötä tehdään koulunjohtajan tai rehtorin sekä koulusihteerin kanssa.

Tehostettua tai erityistä tukea saavilla oppilailla voi kunnan päätösten mukaisesti olla oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen. Sekä näiden että muiden kuljetukseen oikeutettujen oppilaiden osalta tulisi myös aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettäessä pyrkiä siihen, että ko. oppilailla on mahdollisuus käyttää koulukuljetusetuutta. Silloin kun kuljetukset järjestetään, tulee huolehtia turvallisuudesta, vastuunjaosta ja kaikkien toimijoiden riittävästä ohjeistuksesta.

Lastensuojelulaki 25 § 417/200717

Perusopetuslaki 48 b § 3 mom. 1136/2003

Kuntalaki (365/1995) 16 § 1 mom. ja 50 § 1 mom. (1068/2008) ja 2 mom. Perusopetuslaki 48 b § 4 mom. (1081/2006)